SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 149/2011-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. J. H., Advokátska kancelária, spol. s r. o., B., vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 CoE 271/2010-50 z 25. októbra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. januára 2011 doručená sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 17 CoE 271/2010-50 z 25. októbra 2010 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmluvy o úvere uzavretej 19. júna 2007 (ďalej len „zmluva o úvere“) so Z. Ž., B. (ďalej len „dlžníčka“), sťažovateľka poskytla úver v sume 464,71 €, ktorý spolu s ďalšími poplatkami bola dlžníčka povinná vrátiť v 12 mesačných splátkach. Keďže dlžníčka neuhradila niekoľko po sebe idúcich splátok, dostala sa do omeškania so splácaním úveru, čím sa tento úver stal splatným vcelku. Sťažovateľka opakovane vyzvala dlžníčku na úhradu úveru. Dlžníčka ani po výzve neuhradila dlžné čiastky, a preto sťažovateľka začala rozhodcovské konanie pred rozhodcovským súdom, v ktorom sa rozhodlo nálezom rozhodcovského súdu, ktorý bol exekučným titulom a 19. júna 2008 sa stal vykonateľným.

3. Na podklade rozhodcovského nálezu sťažovateľka spísala pred súdnym exekútorom zápisnicu (návrh) na vykonanie exekúcie. Súdny exekútor na základe poverenia udeleného Okresným súdom Partizánske (ďalej len „okresný súd“) následne začal 16. októbra 2008 nútený výkon rozhodnutia.

4. V priebehu exekúcie okresný súd z vlastného podnetu (ex offo) uznesením sp. zn. 6 Er 163/2008 z 26. januára 2010 exekúciu zastavil. Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že potvrdil prvostupňové uznesenie ako vecne a právne správne.

5. Podľa názoru sťažovateľky napadnutým uznesením krajského súdu a postupom okresného súdu, ktorý mu predchádzal, boli porušené jej označené práva podľa dohovoru a dodatkového protokolu. Sťažovateľka v sťažnosti podrobne uviedla okolnosti, ktoré podľa jej názoru znamenajú porušenie jej práva na spravodlivý proces. K porušeniu princípu rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania malo dôjsť predovšetkým tým, že okresný súd z vlastného podnetu, t. j. bez podnetu exekútora, sťažovateľky alebo povinného začal

konanie na zastavenie exekúcie, pričom pred začatím tohto konania nedal možnosť účastníkom exekučného konania vyjadriť sa k začatiu konania o zastavení exekúcie. Sťažovateľka namietala aj spôsob vykonávania dokazovania opätovným preskúmaním exekučného titulu a súvisiacich dokladov, najmä zmluvy o úvere, ku ktorému došlo bez toho, aby účastníkom konania bol daný priestor na vyjadrenie.

6. Sťažovateľka taktiež vytýka uzneseniu krajského súdu, že nedostatočne identifikoval verejný záujem ochraňujúci účastníkov konania, ktorý je v prebiehajúcej exekúcii nevyhnutný pre rozhodnutie o zastavení exekučného konania. Sťažovateľka ďalej v sťažnosti uvádza, že rozhodnutím všeobecných súdov ex offo o zastavení exekúcie stratila právnu istotu a legitímne očakávanie užívať svoj majetok, nastolené vydaním poverenia na vykonanie exekúcie a následným začatím núteného výkonu práva.

7. Sťažovateľka na podporu svojich tvrdení v ďalšej časti sťažnosti interpretovala čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, poukázala na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu.

8. V petite sťažnosti sťažovateľka žiadala vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu uznesením krajského súdu, napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, priznal sťažovateľke primerané zadosťučinenie v sume 2 960,86 € a náhradu trov konania.

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

12. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že vo viacerých skutkovo podobných a právne totožných veciach sťažovateľky už zaujal právny názor prvý senát ústavného súdu, ktorý sťažnosti sťažovateľky opakovane odmietol pre nedostatok právomoci, resp. zjavnú neopodstatnenosť (napr. I. ÚS 68/2011, I. ÚS 471/2010, I. ÚS 435/2010). Keďže prvý senát

ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní danej veci nedospel k odchylnému právnemu názoru a ani nezistil žiadne zásadné skutkové odlišnosti, vychádzal z uvedených rozhodnutí.

14. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy možno konštatovať, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmavané.

15. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že v danom prípade sťažovateľka pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nevyčerpala všetky právne prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv a slobôd v systéme všeobecných súdov účinne poskytuje, keďže nepodala dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, a to napriek tomu, že v sťažnosti uvádzané dôvody sú dovolacími dôvodmi podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). Podľa uvedenej právnej normy dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Ak teda podľa tvrdenia sťažovateľky okresný súd v predmetnej exekučnej veci jej neposkytol *„priestor na vyjadrenie... k vykonaným dôkazom ani nedal možnosť navrhnúť nové dôkazy v tomto konaní, ktoré by zvrátili jeho rozhodnutie zastaviť exekúciu“,* a navyše súdy rozhodujúce v tejto veci neoboznámili sťažovateľku s vykonanými dôkazmi, *„táto skutočnosť je významným porušením povinnosti súdu oboznámiť účastníkov konania o vykonaných dôkazoch a možnosti účastníkov sa k týmto vyjadriť alebo navrhnúť nové dôkazy“*, potom exekučný súd (teda aj krajský súd napadnutým uznesením) odňali sťažovateľke možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP.

16. Pokiaľ sťažovateľka pri svojej argumentácii o danosti právomoci ústavného súdu na prerokovanie tejto sťažnosti uviedla, že v zmysle § 238 ods. 5 OSP nie je prípustné dovolanie proti napadnutému uzneseniu z dôvodu hodnoty konania (ktorú podľa nej

predstavuje v exekučnom konaní vymáhaná istina 464,71 €), túto argumentáciu ústavný súd neakceptoval. Podľa názoru ústavného súdu neprípustnosť dovolania ustanovenú v § 238 ods. 5 OSP podľa kritéria hodnoty sporu nie je možné vzťahovať na exekučné konania a v nich vydané rozhodnutia o neprípustnosti a zastavení exekúcie, pretože rozhodnutia tohto charakteru nie sú rozhodnutiami súdov, ktorými sa konštituuje či deklaruje existencia či neexistencia samotného hmotnoprávneho nároku účastníka konania spočívajúceho v peňažnom plnení.

17. Vzhľadom na to, že sťažovateľka napriek uvedeným skutočnostiam dovolanie nevyužila, ústavný súd vychádzajúc zo svojej subsidiárnej právomoci odmietol jej sťažnosť pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Nad rámec už uvedených dôvodov ústavný súd k ďalšej argumentácii sťažovateľky vo vzťahu k zastaveniu konania ex offo poukazuje aj na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý v rozsudku z 27. januára 2007 vydanom pod sp. zn. 3 Cdo/164/1996 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“.

19. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením súdu prvého stupňa dospel k záveru, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu nemožno vyvodiť nič, čo by signalizovalo, že zvolená interpretácia relevantných právnych noriem by bola arbitrárna alebo svojvoľná, alebo že by došlo k zásahu do práva pokojne užívať majetok. Všeobecné súdy svojím postupom aplikovali zákony podľa ich obsahu (v danom prípade predovšetkým ustanovenia Exekučného poriadku) a rozhodovali v zmysle ustálenej judikatúry formulovanej najvyšším súdom.

20. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné upriamiť pozornosť na svoju stabilizovanú judikatúru,

súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprocesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 dohovoru. Keďže ústavný súd nezistil porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

21. Ústavný súd konštatuje, že z tohto dôvodu nie je daná ani príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie tohto práva po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Preto je sťažnosť v tomto rozsahu zjavne neopodstatnená podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a ústavný súd ju z toho dôvodu pri jej predbežnom prerokovaní odmietol.

22. Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených sťažovateľkou v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2011